

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala

Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

-

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa

Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringsskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

Mikäli kuntien rakennusvalvonnan velvoitetaan ratkaisevan voimaloiden perustusten purkamissyvyyttä, lakiehdotuksen 3 § tulee täydentää seuraavalla momentilla (alleviivattu osuus):

"Voimaloiden omistajan on toimitettava purkamislupahakemukseen liittyen perustusten purkamisen ympäristövaikutusten arviointi, jossa on arvioitu perustusten purkamissyvyyden ympäristövaikutukset sekä esitetty purkamissyvyyden suositukset. Vaikutusarviointiin tulee liittää lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen sen jättämistä."

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset

Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

Lakiehdotuksen 6 §:n 3. momentin mukaisesti: "Jos voimalan omistaja vaihtuu, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on hakemuksesta vapautettava vakuus, kun voimalan uusi omistaja on asettanut vakuuden 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimien varmistamiseksi."

Purkuvakuuden asettamiseen liittyen lakiehdotuksen tulisi sisältää sellainen ratkaisu, jossa purkuvakuus säilyisi voimalakohtaisesti voimalan omistuksen vaihtuessa. Vakuussumma tulisi kirjata esim. kiinteistötietojärjestelmään tai ko. purkuvakuusrahosta hoitavan tahon toimesta niin, että purkuvakuuden siirto toteutuu automaattisesti omistajavaihdosten yhteydessä. Rakentamislupa myönnetään kuitenkin pääsääntöisesti vain kerran voimaloille. Lakiehdotuksen mukainen säännös, jossa rakennusvalvonnan tulee vapauttaa vakuus omistajavaihdoksen yhteydessä, on liian

haasteellinen valvonnan ja seurannan kannalta. Lakiehdotus on myös epäselvä uuden omistajan uuden vakuuden asettamisen osalta; säännöksen 4 §:n mukaisesti:

"Voimalan rakentamishankkeen valmistuttua vakuuden asettamisesta vastaa voimalan omistaja."

"Kunnan rakennusvalvontaviranomainen määrää vakuudesta rakentamislupapäätöksessä. "

Ennen 31.12.2027 vireilletulleiden lupahakemusten ja jo toteutuneiden voimaloiden purkuvakuussäätely

Lakiehdotus ei sisällä ns. "vanhojen" voimaloiden purkuvakuuksien säätelyä eli näiden voimaloiden osalta purkamiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet ovat epäselviä. Lakiehdotusta tulee täydentää tältä osin esim. että valtakunnallinen purkuvakuuksia valvova rahasto voisi tarkistuttaa voimaloiden vakuussummat sekä vaatia niiden täydentämistä esim. yhteistyössä kuntien kanssa (esim. rakentamisluvan muutoksen kautta purkuvakuuden asettaminen).

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen

Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

-

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi

Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsuppgifter

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

-

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykäläiä

Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Lähtökohtaisesti Laki käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta on laadittu kuntien kannalta erittäin epäedullisena, kalliina sekä kuntien resurssien kannalta käytännössä liian haasteellisenä lakiehdotuksena. Kunnilla ei ole tuulivoimaloiden purkuvakuuksiin tai purkamistoimiin liittyvää ammattiosaamista eikä myöskään ko. liiketoiminta kuulu kuntien palvelutehtäviin.

Lakiehdotuksen lähtökohdan tulisi olla se, että aina viimekädessä tuulivoimayhtiöt, jotka tekevät myös tuulivoimaloiden investointipäätökset sekä rakentavat voimalat, vastaavat myös voimaloiden purkamisesta joka tilanteessa. Tämä edellyttää esimerkiksi sitä, että Suomessa tulisi olla tuulivoimayhtiöiden (perustamis- ja ylläpitovelvollisuuksiin kuuluva) tuulivoimaloiden purkutoimintaa valvova yhtiö, joka hoitaa ns. purkamisriskirahastoa ja jonne vakuudet asetetaan ja jonka toimintaa esim. lupa- ja valvontavirasto, AVI tai elinvoimakeskukset valvovat. Kyseinen riskirahastoyhtiö olisi velvollinen myös hoitamaan voimaloiden purkuvakuuksien realisoinnin sekä voimaloiden purkamiset tarvittaessa.

Mikäli tällaiseen valvontarahastoon purkuvakuuden merkitseminen jätetään kuntien rakennusvalvonnan hoidettavaksi rakentamislupavaiheessa, vakuussummat tulisi määrätä valtion säännöksillä; kunnilla ei ole mahdollisuutta hoitaa vakuussummien riittävyyden arviointia.

Kunnat laativat tuulivoimaosayleiskaavat osana koko valtion energiahuollon turvaamista ja ottavat myös tuulivoimaloiden haittavaikutukset alueelleen. Kunnat eivät kuitenkaan tee voimaloiden investointipäätöksiä, investointien riskianalyysyjä eivätkä rakenna tai hoida voimaloiden purkamista.

Siten on virheellinen lähtökohta osoittaa kunnille viimekädessä kokonaisvastuu voimaloiden purkamista koskien. Tuulivoimaloiden purkaminen ei kuulu kuntien palvelutehtäviin.

Laadittu lakiehdotus koskenee vain uusia voimaloita eli jo toteutuneiden tai luvitettujen voimaloiden osalta purkamisen vastuuasiat jäävät edelleen epäselviksi. Siten olisi edelleen perusteltua, että myös jo rakennettujen voimaloiden purkamisen sekä purkuvakuuksien valvonta osoitetaan edellä mainitulle yhtiölle, jolle kuuluisi tuulivoimayhtiöiden voimaloiden purkamistoiminnan valvonta.

Lakiehdotuksen vaikutusarviointi on riittämätön eikä siinä huomioida riittävästi kunnille kohdistuvan hallintotyömäärän kasvua sekä työtaakkaa. Jos kuntien rakennusvalvonnan tulisi määrätä purkuvakuuksien asettamisesta sekä purkuvakuuksien realisoinnista, työtehtävät olisivat ammattiosaamisen kannalta vaativia sekä työajan osalta mittavia sekä todennäköisesti edellyttäisivät talous- ja hallintojohtotason työpanosta sekä mahdollisesti kunnan päätöstoimielinten käsittelyä.

Petäjäveden kunta korostaa lausunnossaan, että koko lakiehdotus on ongelmallinen lähtökohdiltaan.

Lievonen Pasi
Petäjäveden kunta - kunnanhallitus